

"...

"İptali İstenen Norm : 5271 sayılı CMK'nın 7188 sayılı yasanın 23. maddesi ile değiştirilen 250/13. maddesinde yer alan "yada başka bir nedenle şüpheliye ulaşılamaması halinde seri muhakeme usulü uygulanmaz" ibaresinin iptali talebidir.

İptali İstenen Normun Dosyada Uygulanacak Norm Olma Konusu: Sanık hakkında seri muhakeme usulüne tabi olan suç yönünden yapılan tebligatın usulsüz olduğu, bu nedenle usulsüz tebligat üzerine bu kez seri muhakeme usulünün uygulanması için Yalova Cumhuriyet Başsavcılığı'nca Karamürsel Cumhuriyet Başsavcılığı'na talimat yazıldığı, yazılan talimat üzerine Karamürsel Cumhuriyet Başsavcılığı'nca kolluğa yazılan müzekkere uyarınca kollukça düzenlenen 27/12/2024 tarihli tutanakta sanığın annesi ile yapılan görüşmede oğlunun ikamette kalmadığını, kendisi ile görüşmediğini, bildiği kadarıyla Yalova ilinde arkadaşlarında kaldığını, açık adresini ve iletişim numarasını bilmediğini beyan etmesi ve ikamete usulüne uygun olarak düzenlenen çağrı kağıdının bırakıldığı ve şahsın temin edilememesi nedeniyle evrak gereğinin yapılamadığı ve adresinin tespit edilemediğine ilişkin tespit tutanağı doğrultusunda sanık hakkında kamu davası açılmış olup bu dava iptali istenen CMK'nın 250/13 maddesindeki "yada başka bir nedenle şüpheliye ulaşılamaması halinde seri muhakeme usulü uygulanmaz" ibaresi nedeniyle sanık hakkında doğrudan kamu davası açıldığından iptali istenen norm dosyada uygulanacak normdur.

AÇIKLAMALAR : Sanığa atılı 6136 sayılı yasanın 15/1-1. fıkra maddesinde düzenlenen suç 5271 sayılı CMK'nın 250/1.b maddesi uyarınca seri muhakeme usulüne tabi olup, atılı suçun seri muhakeme usulüne tabi olması nedeniyle Karamürsel Cumhuriyet Başsavcılığı'na yazılan talimat uyarınca hazırlanan 27/12/2024 tarihli kolluk tutanağı nedeniyle sanığa ulaşılamadığı gerekçesiyle sanık hakkında seri muhakeme usulü uygulanmaksızın kamu davası açılmıştır.

5271 sayılı CMK'nın 250/13 maddesi "Resmi mercilere beyan edilmiş olup da soruşturma dosyasında yer alan adreste bulunmama veya yurt dışında olma ya da başka bir nedenle şüpheliye ulaşılamaması halinde, seri muhakeme usulü uygulanmaz" hükmünü amirdir.

Maddenin 13. fıkrasında yer alan ya da başka bir nedenle şüpheliye ulaşılamaması hali içeriği belirli olmayan sınırsız sayıda durumu kapsayabilecek bir ifade olup örneğin şüphelinin cep telefonu ile aranması ve şebeke sorunu nedeniyle telefona ulaşılamaması, şüphelinin cep telefonuna ulaşılmasına rağmen şüphelinin eşinin çocuğunun veya bir arkadaşının telefona cevap verip kendisini şüpheli gibi tanıtip daha sonra şüpheliye haber vermeyi unutması hali, şüpheliye mesaj atılıp belirtilen kişilerden birinin bu mesajı silmesi hali gibi hallerde iptali istenen norm uygulama alanı bulacak olup şüpheliden kaynaklanmayan ve sonuçları hak ve adalet ilkeleri uyarınca şüpheliye yüklenemeyecek bu gibi durumlarda iptali istenen CMK'nın 250/13 maddesindeki ya da başka bir nedenle şüpheliye ulaşılamaması halinde ibaresi nedeniyle şüphelinin daha az ceza alma imkanından mahrum kalması söz konusu olacaktır.

Yine iş bu dosyamızda olduğu gibi kolluğun adrese gidip şüphelinin muvakkaten dışarıda olması halinde dahi CMK'nın 250/13 maddesindeki iptali istenen ve Anayasa'ya aykırı olduğu değerlendirilen ibare nedeniyle şüpheli hakkında daha az ceza alma imkanı tanıyan seri muhakeme usulü uygulanmayacaktır. Örneğin bir kimsenin seri muhakeme usulüne tabi bir suç işlemesi nedeniyle işine gitmesi, tatile gitmesi, öğrencilik nedeniyle şehir dışında olması ve ön

görülemeyecek sayıda muhtelif nedenlerle kolluğun gittiği anda evde kolluğu hazır ve nazır vaziyette beklememesi nedeniyle seri muhakeme usulü uygulanmayacaktır.

Toplumumuzda çoğu zaman aile fertleri, aile fertlerinden birini arayan kolluk görevlilerine arama nedeninin ilgili aile ferdinin aleyhine olabileceği düşüncesi ile çoğu zaman aranan aile ferdinin evde olmadığı ve eve gelmeyeceği yönünde beyanda bulunmaktadır. Bununla hukuki herhangi bir bilgi ve birikimi olmayan aile fertleri kendince akrabası olan aile ferdini koruduğunu düşünmektedirler.

Anayasamızın 2. maddesi " Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir." hükmünü amirdir.

Demokratik bir hukuk devletinde hukuki işlemler öngörülebilir nitelikte olmaları gerektiğinden bir suç işleyen kimsenin savunma hakkını kullanabilmesi amacıyla kendisine ulaşılması muhtemel usulleri bilmesi gerekmektedir ki bu hem hukuk devleti olmanın hem de hukuki güvenlik ilkesinin temel şartıdır. Fertler eylemleri nedeniyle savunma haklarını ve sahip oldukları imkanları kullanma hakkından keyfi biçimde mahrum bırakılamazlar. Bu hukuk devletinin olmazsa olmaz temel ilkelerinden birisidir.

Yine Anayasamızın 10/5. maddesi "Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar." hükmünü amirdir.

Yargı makamı olan bir ildeki Cumhuriyet Başsavcılığının şüpheliyi tebligat ile davet ettiği halde, başka bir ilde şüphelinin cep telefonunun aranıp cevap vermemesi, veya şebeke sorunu nedeniyle şüpheliye ulaşılamaması durumunda birinci durumda şüphelinin usulüne uygun olarak tebligata muttali olup seri muhakeme usulünden faydalanmak suretiyle ceza indiriminden yararlanması olanaklı olduğu halde, ikinci durumda şüphelinin belirli olmayan davete muttali olamaması ve seri muhakeme usulünden faydalanmak suretiyle ceza indiriminden yararlanmaması durumu söz konusu olacaktır. Bu durum şüphelinin aynı kişi olduğu varsayıldığında bir adli birimdeki Cumhuriyet Başsavcılığı'nın tercih etmiş olduğu usul nedeniyle şüphelinin ceza indirimini sonucu doğuracakken başka bir adli birimdeki Cumhuriyet Başsavcılığı'nın tercih etmiş olduğu ve şüpheliden kaynaklanmayan usul nedeniyle şüphelinin ceza indiriminden mahrum kalması sonucunu doğuracaktır. Yani 7201 sayılı tebligat kanunu uyarınca bir adli birim aynı şüpheliyi çağırıp şüpheli davete icabet edip seri muhakeme usulünden faydalanarak ceza indirimini alırken başka bir adli birimin şüphelinin cep telefonunu araması ve şüpheliye ulaşılamadığına ilişkin tutanak tutmak suretiyle seri muhakeme usulünü uygulamaksızın şüpheli hakkında dava açılması halinde mevcut ve iptali istenen hüküm nedeniyle şüphelinin ceza indiriminden mahrum kalması durumu söz konusu olacaktır ki bu durum Anayasa'nın 10/5. maddesi uyarınca bir devlet organı olan Cumhuriyet Başsavcılığı'nın farklı uygulaması nedeniyle şüphelinin ceza indiriminden mahrum kalması sonucunu doğuracaktır.

Yine Anayasamızın 23. maddesi "Herkes yerleşme ve seyahat hürriyetine sahiptir. " hükmünü amir olup hakkında yurt dışına çıkış yasağı bulunmayan ve belirli bir coğrafi bölgeyi terk etme adli kontrol tedbirine tabi olmayan bir seyyahın seri muhakeme usulüne tabi bir suç işlemesi halinde 7201 sayılı tebligat kanunu uyarınca usulüne uygun olarak davet edilmesi halinde tebligata icabet edip seri muhakeme usulünü kabul ederek ceza indiriminden

faýdalanma imkanına sahip olmasına rağmen hiç bir şekilde kendisine haber verilmeyen ve seyahat özgürlüğünü kullanan kişinin kolluk tarafından gayri muayyen bir zaman diliminde evde bulunmadığına ilişkin tutanak tutulması nedeniyle ceza indiriminden faydalanamaması aynı zamanda Anayasa'nın 23/1 maddesi hükmünü de ihlal eder mahiyettedir.

Yine Anayasa'nın 36/1 maddesi "Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir." hükmünü amir olup şüphelinin CMK'nın 250/13 maddesindeki ya da başka bir nedenle şüpheliye ulaşılamaması ibaresi nedeniyle seri muhakeme usulünün uygulanmama durumunda şüphelinin savunma ve adil yargılanma hakkının da ihlal edildiğinde kuşku bulunmamaktadır.

Yine Anayasamızın 40/2 maddesi "Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır." hükmünü amir olup belirtilen hüküm nedeniyle kolluğun afaki işlemleri ile kişinin sahip olduğu yasal ceza indirim hakkından mahrum kalması Anayasa'nın 40/2 maddesi hükmünün de ihlali mahiyetindedir. Zira kişinin evde bulunmaması durumunda eve giden kolluk görevlileri kişinin başvuru hakkını kullanabilmesi amacıyla denetime elverişli olabilecek şekilde kişinin bilgilenmesini sağlayacak objektif bir bilgilendirme notu ile muhataba başvurulacak mercii usulüne uygun olarak bildirmemektedirler.

Yukarıda ayrıntılı olarak izah edildiği üzere CMK'nın 250. maddesi şüpheliye belli bir oranda ceza indirimi imkanı sağlayan bir düzenleme olup aynı maddenin 13. fıkrasındaki " ya da başka bir nedenle şüpheliye ulaşılamaması" ibaresi müphem bir ibaredir. Bir kimsenin cep telefonunun açık tutmak istememesi en tabi hakkıdır. Ancak bu ibare nedeniyle Cumhuriyet Başsavcılığı'nın şüpheliyi cep telefonu ile bir gün içinde bir kaç kez arayarak şüpheliye ulaşılamadığına dair bir tutanak tutması halinde iptali istenen ibare nedeniyle sanık hakkında ceza indirim imkanı sağlayan seri muhakeme usulü uygulanamayacaktır. Oysa belki de cep telefonu ile aranan kişi bu sırada herhangi bir kalp rahatsızlığı nedeniyle hekim tavsiyesinden dolayı sağlık nedenleri ile bizzarur cep telefonunu kapalı tutmaktadır.

Yine çağımızda komşuların birbirlerini tanımamaları yaygın bir durum olup Cumhuriyet Başsavcılığı'nın seri muhakeme usulüne tabi bir suç yönünden şüpheliyi seri muhakeme usulüne davet için kolluk marifetiyle ihzar etmek istemesi ve kolluğun şüpheliyi evinde bulamaması, komşularının da şüpheli hakkında bilgi sahibi olmamaları durumunda iptali istenen " ya da başka bir nedenle şüpheliye ulaşılamaması" ibaresi nedeniyle şüpheli hakkında seri muhakeme usulünün uygulanmaması söz konusu olacaktır.

Yine bir kimsenin sağlık nedenleri ile hastanede yatarak tedaviye tabi tutulması, ve bu durumun muvakkat olması halinde örneğin 2-3 günlük bir hasta yatışı nedeniyle şüpheli hakkında iptali istenen ibare nedeniyle seri muhakeme usulünün uygulanmaması söz konusu olacaktır.

Aynı Savcılığın farklı şüpheliler hakkında kimine tebligat ile, kimine kolluk ihzarı suretiyle kimine de telefon ile ulaşma yöntemini denemesi mümkün olup belirtilen her üç durum da aynı savcılık aynı şüpheliye veya farklı şüphelilere farklı usul uygulamak suretiyle eşitlik ilkesini ihlal edebilme imkanına sahiptir. Tüm durumlarda şüphelilerin usulüne uygun olarak ve eşit şartlarda davet halinde seri muhakeme usulünü kabul etmeleri halinde indirim alma imkanı söz konusu olacakken soruşturma makamının keyfi uygulaması nedeniyle aynı şüpheliye farklı dosyalarda farklı uygulamalar veya farklı şüphelilere farklı uygulamalar

uygulaması nedeniyle bazı şüphelilerin ceza indiriminden mahrum kalması imkanı iptali istenen norm nedeniyle mümkün olabilecektir.

Haberleşme hakkı temel bir hak olduğu gibi, bir kimsenin, cep telefonunu kapatması da bu temel hakkın kapsamına dahildir. Hukuk devletinde başvurulacak usul ve işlemler öngörülebilir nitelikte olmalıdırlar. Yukarıda sayılan muhtelif ahvalde ve akla gelmeyen bir çok ahvalde şüpheliye " ya da başka bir nedenle şüpheliye ulaşılamaması" ibaresinin uygulama alanı bulması mümkün olduğundan belirtilen ibare hürriyeti tahdit sonucu doğuran ceza yargılaması gibi temel bir uygulama da kabul edilebilecek ve çerçevesi yasal olarak belirlenmiş bir ibare olmayıp belirtilen ibare yukarıda belirtilen nedenlerle Anayasa'nın 2. maddesi, 10/5. maddesi, 23/1 maddesi, 36/1 maddesi, 40/2 maddelerine aykırı olduğundan 5271 sayılı CMK'nın 7188 sayılı yasanın 23. maddesi ile değiştirilen 250/13. maddesindeki "ya da başka bir nedenle şüpheliye ulaşılamaması" ibaresinin Anayasanın 152/1 maddesi uyarınca Anayasa'ya aykırı olduğu kanaatine varılmakla belirtilen maddeler uyarınca iptaline karar verilmesi arz olunur".